

Kritik mot Polismyndigheten i Stockholms län för handläggningen av två polisanmälningar om olaga hot och ofredande

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot Polismyndigheten i Stockholms län för handläggningen av två polisanmälningar och uppgav bl.a. följande. I maj 2007 gjorde han en polisanmälan om att han utsatts för olaga hot via Internet. Han informerade polisen om att han hade s.k. loggar från Internet som styrkte hoten men polisen begärde aldrig att få ta del av dessa. Han gjorde sedan en ny anmälan om ytterligare hot/ofredande. Polisen vidtog inte någon åtgärd med anledning av hans anmälningar. Först långt senare fick han på omvägar reda på att förundersökningen hade lagts ned redan i juni 2008.

Utredning

Från polismyndigheten inforrades vissa handlingar i de aktuella ärendena (K113472-07 och K362914-07), varvid bl.a. följande framkom. Den första anmälan upprättades den 1 maj 2007 och då hölls också målsägandeförhör med AA. Den utpekade gärningsmannen antecknades med namn, adress och personnummer. Av anmälan framgick även att AA hade sparat enlogg över den aktuella Internettrafiken och var villig att lämna ut denna till polisen om så önskades. Enligt anmälan hade den utpekade personen hotat att misshandla AA, som uppfattade hotet som allvarligt. Förundersökning inleddes, men inga ytterligare åtgärder vidtogs i ärendet under år 2007. Den 31 december 2007 anmälde AA att han återigen hade utsatts för hot på Internet av samma person. I anmälan rubricerades brottet som ofredande. Förundersökning inleddes den 2 januari 2008 och de båda ärendena samordnades. Den 3 januari 2008 skickades en kallelse till den utpekade gärningsmannen på dennes folkbokföringsadress om att denne skulle höra av sig till polisen för att höras upplysningsvis i ärendena. Ingen ytterligare åtgärd vidtogs i ärendena förrän den 24 juni 2008, då förundersökningarna lades ned med motiveringen ”brott kan ej styrkas”.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar om och yttrande över handläggningen av ärendena.

Polismyndigheten (biträdande länspolismästaren BB) kom in med ett remissvar till vilket var fogat yttrande från tf. biträdande distriktschefen CC, Söderorts polismästardistrikt.

Söderorts polismästardistrikt redovisade först vilken utredning som vidtagits i ärendet och uppgav sedan, efter en kort redogörelse för den rättsliga regleringen, följande.

Av utredningen framgår att ärende K113472-07 låg i balans i drygt åtta månader innan någon utredningsåtgärd vidtogs i ärendet. Först när den andra anmälan inkom skickades en kallelse till utpekad persons folkbokföringsadress för att denne skulle höras avseende båda anmälningarna. Kallelsen återkom emellertid en tid senare pga. okänd adressat. Knappt sex månader efter kallelsen hade skickats lades ärendena ned, utan att dessförinnan vidta några ytterligare utredningsåtgärder.

Att inga utredningsåtgärder vidtagits i ärende K113472-07 under de första åtta månaderna, vilket beror på stor arbetsbelastning och att man var tvungen att prioritera andra ärenden, är enligt Polismästardistriktet inte acceptabelt. Distriktet anser vidare att det inte heller är acceptabelt att förundersökningen i båda ärendena lades ned trots att det fanns vidare åtgärder att vidta, t.ex. IP-sökning. Ärendena kan därför inte anses ha handlagts med sådan effektivitet och skyndsamhet som föreskrivs i 23 kap. 4 § rättegångsbalken, vilket distriktet beklagar.

Vidare har AA i sin anmälan framfört att han inte blivit informerad om att förundersökningen i ärendena lagts ned. I samband med att ett ärende slutredovisas skrivs det automatiskt ut en underrättelse om detta, under förutsättning att målsäganden vid anmälningstillfället svarat jakande på frågan om han/hon vill bli underrättad om detta. Därefter läggs underrättelsen i ett kuvert och skickas iväg av polispersonal. Av bilagan Handling med information och underrättelse mm. till målsägande till anmälan i ärendena framgår att AA genom angivet sätt skall ha fått underrättelse om nedläggningsbeslutet i åtminstone ärende K113472-07. Av handlingarna i ärende K362914-07 framgår att AA inte uppgett att han ville bli underrättad om ett eventuellt nedläggningsbeslut. Huruvida detta beror på ett missförstånd vid anmälningstillfället eller någon annan omständighet går inte att säga. Mot bakgrund av ovanstående anser Polismästardistriktet att någon kritik inte kan riktas mot distriktet i den delen.

Vad beträffar handläggningen av ärendena arbetar Polismästardistriktet fortlöpande med att effektivisera utredningsarbetet i syfte att komma till rätta med ärendebalanserna. Distriktet har numera en regelbunden uppföljning av ärenden som är äldre än sex månader i enlighet med TjF 2009:07, 181-A. En översyn gjordes senast i våras. Vidtagna åtgärder ska förhoppningsvis förhindra en upprepning av det inträffade samt minska ärendebalanserna.

Polismyndigheten gjorde, efter att ha hänvisat till Söderorts polismästardistrikts yttrande, följande bedömning.

Polismyndigheten instämmer i polismästardistriktets bedömning att skyndsamhetskravet i 23 kap. 4 § rättegångsbalken inte har uppfyllts och att det självfallet inte är acceptabelt att utredningsbara ärenden blir liggande utan att åtgärder vidtas och därefter läggs ned. Resursbrist, prioritering av andra slag av ärenden och byte av handläggare ett flertal gånger synes vara en bidragande orsak till det inträffade men i likhet med distriktet anser polismyndigheten att dessa skäl inte är godtagbara.

Polismyndigheten vill peka på att distriktschefen DD har genom beslut den 30 april 2009 av biträdande länspolismästaren BB fått i uppdrag att göra en fördjupad genomgång av hela utredningsverksamheten i distriktet i syfte att kartlägga vilka brister som råder och föreslå erforderliga åtgärder för att komma tillrätta med de problem som kartläggningen visar.

Vidare har polismyndigheten infört stramare regler om uppföljning och redovisning av oredovisade K- och T-ärenden genom ändringar i tjänsteföreskriften 2009:07,

181-A, vilken trädde ikraft den 1 juni 2009. Härav följer bl.a. att chef för polismästardistrikt och avdelning där utredningsverksamhet sker ansvarar för att den 1 juni och den 1 december varje år samtliga oredovisade K- och T-ärenden äldre än sex månader följs upp med en genomgång, varvid en förteckning över samtliga ärenden äldre än sex månader upprättas och det särskilt skall anges för varje ärende senaste vidtagna åtgärd samt orsak till varför ärendet är oredovisat.

Polismyndigheten vill i detta även hänvisa till sitt yttrande av den 17 juni 2009 till JO angående bedrägeriutredningsverksamheten inom myndigheten. Därav framgår bl.a. att myndigheten har vidtagit kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med problemen inom bedrägeriutredningsverksamheten samt att myndigheten har tillsatt en utredning som skall se över all utredningsverksamhet inom myndigheten (utredningsdirektivet finns som bilaga till det nämnda yttrandet). Det är myndighetens mål att utredningsverksamheten inom alla verksamhetsgrenar skall bli effektiv och rättsenlig och att de vidtagna åtgärderna kommer att leda till ett sådant resultat.

Polismyndigheten vill avslutningsvis beklaga den bristfälliga hanteringen av de två ovan nämnda utredningarna.

AA yttrade sig över remissvaret.

Bedömning

En förundersökning ska bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger. Finns inte längre anledning att fullfölja förundersökningen ska den läggas ned (23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken).

Undersökningsledaren har ansvar för förundersökningen i dess helhet. Han ska se till att utredningen bedrivs effektivt och att den enskildes rättssäkerhetsintressen tas till vara. Vidare ska han ge dem som biträder honom behövliga direktiv för arbetet (1 a § andra stycket förundersökningskungörelsen, 1947:948).

Utredningen ger vid handen att de båda ärendena, framför allt AA:s första polisanmälan, låg obearbetade under lång tid. Det kan således först konstateras att ärendena inte har utretts med den skyndsamhet som erfordras.

Det mest anmärkningsvärda i detta fall är emellertid det förhållandet att det i AA:s anmälan fanns konkreta uppgifter kvar att bearbeta; polisen borde t.ex. ha begärt in de loggar som AA uppgav sig ha tillgång till. Söderorts polismästardistrikt har också uppgett att det fanns vidare åtgärder att vidta, t.ex. IP-sökning. Dessutom borde ytterligare ansträngningar ha gjorts för att höra den utpekade gärningsmannen. En kallelse skickades till dennes folkbokföringsadress, men kallelsen kom i retur med noteringen att adressaten var okänd. Såvitt framgår gjordes inga ytterligare försök att nå den utpekade eller slagningar i register för att hitta en aktuell adress till denne. I stället lades förundersökningarna ned med motiveringen ”brott kan ej styrkas”. Eftersom något egentligt försök att styrka brott således inte gjorts, framstår motiveringen i detta fall som helt missvisande.

AA har också uppgett att han inte blev underrättad om att förundersökningarna hade lagts ned. Söderorts polismästardistrikt har dock i denna del uppgett att enligt dess noteringar skickades en underrättelse till AA i åtminstone ärendet K113472-07. Uppenbarligen fick AA inte denna underrättelse. Jag finner emellertid inte det meningsfullt att utreda saken vidare.

Sammantaget ger, enligt min mening, polismyndighetens handläggning av ärendena ett nonchalant och oprofessionellt intryck, vilket självfallet inte är acceptabelt. Att anmälda brott utreds på ett kompetent sätt inom rimlig tid är en förutsättning för att t.ex. målsägandens intressen ska kunna tillvaratas och också av grundläggande betydelse för allmänhetens förtroende för polisen.

Polismyndigheten förtjänar kritik för handläggningen av ärendena.

Ärendet avslutas.